

67ปี

28 เมษายน วันมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5000
ภายใน 15666 โทรศัพท์/โทรสาร 02-259-6172

จากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับประจำวันที 22 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2559 หน้า 10 มูลค่าข่าว 456,852.-

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

จ รื่องผู้ว่าคนแรกนั้น ถ้าจะได้เป็นใหญ่มีความเจริญแล้วอย่างไรเสียก็ต้องมีความเจริญมาถึงผู้รับช่วงที่ แต่สำหรับการบรรลุถึงความเจริญผู้เมื่อมีอาชญาอันเด่นชัดจากความสามารถแล้วก็ย่อมเป็นที่มาชื่นชม

เมื่อหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้รับตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการเมื่อ อาวุเพียง ๔๒ ปีเศษเท่านั้น

จะหาปลัดกระทรวงที่อายุน้อยอย่างนี้คงยากนักหนา และยิ่งถ้าจะบอกว่า ท่านได้รับราชการในตำแหน่งนี้ถึง ๑๐ ปีเศษ ก็คงจะเป็นที่มาอัศจรรย์ยิ่งขึ้น แต่ทั้งหมดนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสามารถของท่านโดยแท้

ในสมัยที่หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ นั้นเป็นเวลาทีกระทรวงศึกษาธิการต้องจัดการฟื้นฟูการศึกษาทั่วประเทศให้กลับคืนดี หลังจากที่มีอันต้องชะงักไปในช่วงสงครามมหาเอเชียบูรพา เพียงแต่ฟื้นฟูให้กลับคืนมาอีกแล้ว แต่ในคราวนั้นต้องทำการพัฒนาให้ทัดเทียมประเทศอื่น ๆ ที่พัฒนาการศึกษาอย่างรวดเร็วด้วยยอมเป็นงานที่ยากและทำอย่างขี้อาย

การทำงานในตำแหน่งปลัดกระทรวงนับ ๑๐ ปีของหม่อมหลวงปิ่นนั้น ถ้าจะบรรยายว่าท่านได้ทำอะไรไว้ให้แก่กระทรวงและการศึกษาของชาติบ้างก็คงจะเป็นการยากเหลือที่จะพรรณาน่าได้ครบ แต่ถ้าเลือกกล่าวเฉพาะบางงานที่น่าประทับใจนั้นก็พอจะกล่าวได้คือ

๑.ท่านได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก สำหรับการฝึกหัดครู ซึ่งนับได้ว่า เป็นการวางรากฐานทางการศึกษาอย่างแท้จริง เพราะผลการศึกษาของเด็กจะดีหรือไม่ดี ก็อยู่ที่ “แม่พิมพ์” นั่นเอง ท่านได้ทำการจัดการปัญหาที่เคยมักก่อนคือปัญหาที่ผู้มีอำนาจในสมัยก่อนหน้านั้น ไม่ให้ความสำคัญกับการฝึกหัดครู ถึงกับยกที่ทำการของหน่วยราชการที่รับผิดชอบการฝึกหัดครูไปให้หน่วยราชการอื่นเพื่อหวังจะเอาใจผู้มีอำนาจ

ในสมัยที่ท่านดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงนี้เอง ท่านได้เป็นกำลังในการผลักดันจัดตั้งกรมการฝึกหัดครูขึ้นเป็นกรมสำคัญในกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งสถาบันการศึกษาชั้นสูงสำหรับวิชาชีพครูขึ้นได้เป็นผลสำเร็จ เรียกชื่อในเวลาทีแรกก่อตั้งว่า “วิทยาลัยครูชั้นสูงจนานประสามมิตร” ต่อมาก็ได้เปลี่ยนนามเป็น “วิทยาลัยวิชาการศึกษา” จนในที่สุดได้รับการจัดตั้งเป็น “มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” อันมีชื่อเสียงอยู่ในเวลานี้

น่าดีใจอยู่ไม่น้อยที่ทางมหาวิทยาลัยนี้ได้คงสืบพระคุณของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ผู้ให้กำเนิดมหาวิทยาลัยนี้ ได้สร้างรูปปั้นของท่านไว้เป็นที่ระลึกงามเด่นอยู่ในมหาวิทยาลัยด้วย

การเร่งรัดฝึกหัดครูในช่วงที่หม่อมหลวงปิ่น ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงนี้อาจจะไม่ได้ให้ผลเห็นเด่นชัดในทันที หากแต่คงปฏิเสธไม่ได้ว่า “ครู” คุณภาพ ทีได้รับการอบรมตามแบบวิธีการของหม่อมหลวงปิ่นนี้ก็ได้เป็นกำลังสำคัญของการศึกษาไทยอยู่เป็นระยะเวลาหลายสิบปี

มุมมอง สองวัย

๒.เมื่อเสร็จสงครามโลกครั้งที่ ๒ แล้ว นานาประเทศได้จัดตั้งองค์การระหว่างสหประชาชาติขึ้น มีองค์การย่อยของสหประชาชาติองค์การหนึ่ง คือ องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ UNESCO

ทางราชการไทยต้องการที่จะเข้าเป็นสมาชิกขององค์การนี้ จึงได้ส่งหม่อมหลวงปิ่น และคณะเดินทางไป ด้วยเชื่อมั่นในชื่อเสียงและความสามารถของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ว่าจะสามารถเจรจาให้ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิก

สองพ่อลูกนักการศึกษาผู้ยิ่งใหญ่ : ลูกหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล (๘)

ขององค์การนี้ได้ ท่านได้บันทึกเหตุการณ์นั้นว่า

“...หลังจากมหาสมุทรสงครามโลกครั้งที่ ๒ นั้น ชาตินี้หลายได้รวมกันตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้นซึ่งแบ่งออกเป็นหลายสาขา มีสาขาหนึ่งเรียกว่า “เศรษฐกิจและสังคม” ซึ่งแตกออกเป็นองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมของสหประชาชาติ (UNESCO) อีกชั้นหนึ่ง ประเทศผู้ชนะสงครามโลก เป็นสมาชิกของ UNESCO ได้โดยอัตโนมัติ แต่สำหรับประเทศไทย ต้องผ่านวิถีการบางอย่างเสียเวลาไปบ้าง

มีการประชุมสามัญขององค์การ UNESCO ที่กรุงลอนดอน ใน พ.ศ. ๒๔๘๘ ประชุมครั้งที่ ๒ ที่กรุงมาดริด ใน พ.ศ. ๒๔๙๐ และจะประชุมครั้งที่ ๓ ที่นครุลิน ใน พ.ศ. ๒๔๙๑ ...ประเทศไทยหวังจะเป็นสมาชิกโดยเร็ว จึงได้ส่ง ๑.หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ๒.นายอภัย จันทวิมล และ ๓.หม่อมหลวงมาทิจ จุฑาสัย เป็นคณะผู้สังเกตการณ์ไปร่วมประชุมที่กรุงบรูตประเทศเลบานอน และให้หัวหน้าคณะถือใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกไปด้วย...”

ที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกของ UNESCO อยู่เวลานี้ ก็เป็นผลงานหนึ่งของท่านทั้งที่ได้จากการเป็นสมาชิกแล้ว ท่านยังได้เป็นผู้แทน

๒. เมื่อเสร็จสงครามโลกครั้งที่ ๒ แล้ว นานาประเทศได้จัดตั้งองค์การระหว่างสหประชาชาติขึ้น มีองค์การย่อยของสหประชาชาติองค์การหนึ่ง คือ องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ UNESCO

ทางราชการไทยต้องการที่จะเข้าเป็นสมาชิกขององค์การนี้ จึงได้ส่งหม่อมหลวงปิ่น และคณะเดินทางไป ด้วยเชื่อมั่นในชื่อเสียงและความสามารถของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ว่าจะสามารถเจรจาให้ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิก

ไทยเข้าประชุมและมีบทบาทอยู่ในองค์การนั้นมากอีกจำนวนหนึ่งเป็นที่นับถือของผู้เกี่ยวข้องทั่วไป และได้ส่งผลต่อการเจรจาขอความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศ ทำให้ไทยได้ส่งนักเรียนออกไปศึกษาต่อโดยได้รับการสนับสนุนจากต่างประเทศอีกเป็นจำนวนมาก ผลผลิตทางการศึกษาชุดนี้ก็เป็นกำลังให้กับประเทศชาติในระยะต่อมาเช่นกัน

เมื่อถึงพุทธศักราช ๒๕๐๐ ประเทศไทยก็มีการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ในทางการเมืองของประเทศ คือรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม

ถูกทำรัฐประหารยึดอำนาจ ตัวท่านจอมพลเองต้องลี้ภัยออกนอกประเทศไป คณะรัฐบาลที่ตั้งขึ้นใหม่ได้เชิญให้หม่อมหลวงปิ่น ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ในรัฐบาลของนายพจน์ สารสิน ท่านนายกรัฐมนตรีพจน์ได้กล่าวเหตุผลที่เลือกให้ท่านมาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่า

“คุณปิ่นเป็นผู้ที่มีคนนับถือและเชื่อถือมากรวมทั้งชาวต่างประเทศด้วย”

บัดนี้หม่อมหลวงปิ่น ได้ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งสูงสุดของวงการการศึกษาไทย ตำแหน่งเดียวกับที่เจ้าคุณพ่อของท่านได้เคยดำรงอยู่ในสมัยรัชกาลที่ ๖ หากแต่ห่างกันเป็นเวลา ๔๐ ปีเศษ

เมื่อหม่อมหลวงปิ่น ไปกราบเรียนให้ท่านผู้หญิงเสงี่ยมผู้เป็นมารดาทราบ หม่อมหลวงปิ่นบันทึกว่า

“...ผู้เขียนไม่เคยคิดว่าจะเป็นที่รัฐมนตรี ก็ถูกลากเข้าไป ผู้เขียนเรียนให้คุณแม่ทราบ คุณแม่บอกว่าไม่ดีใจเลย รัฐมนตรีสมัยนี้ไม่เหมือนสมัยก่อน...”

ไม่ว่าท่านจะคิดว่าจะได้เป็นรัฐมนตรีมาก่อนหรือไม่ก็ตาม แต่ต่อแต่ไป ท่านจะได้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการไปอีก ๑๒ ปียาวนานที่สุดในประวัติศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ

๑๒ ปีของท่านในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการนั้น ไม่ใช่เป็นระยะเวลาที่ยาวนานแต่ส่วนเดียว แต่เป็นระยะเวลาที่ก่อเกิดประโยชน์แก่การศึกษาเป็นอันมาก

เรื่องการทำงานของท่านในตำแหน่งรัฐมนตรีนี้ขอคิดไว้ จะได้เล่าต่อในสัปดาห์หน้าครับ.

ศ.ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ
อิสริยาภรณ์ อุวรรณโณ